

Riksdagens svar RSv 328/2022 rd — RP 191/2022 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om funktionshinderservice och till vissa lagar som har samband med den

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om funktionshinderservice och till vissa lagar som har samband med den (RP 191/2022 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Social- och hälsovårdsutskottet (ShUB 52/2022 rd).

Beslut

Riksdagen har godkänt följande uttalanden:

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer hur personlig assistans och särskilt stöd för delaktighet tillhandahålls med tanke på likabehandlingen och vid behov vidtar lagstiftningsåtgärder för att slopa resursbegränsningen, om likabehandling inte uppnås.
2. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer hur lagändringarna påverkar tillgodoseendet av rättigheterna för personer med funktionsnedsättning och vid behov vidtar åtgärder för att ändra lagstiftningen.

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om funktionshinderservice

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att

- 1) uppnå likabehandling, delaktighet och deltagande i samhället för personer med funktionsnedsättning samt att förebygga och undanröja hinder för uppnåendet av dessa syften,
- 2) stödja förmågan att leva självständigt för personer med funktionsnedsättning och att stödja deras självbestämmanderätt,
- 3) tillförsäkra personer med funktionsnedsättning tillräcklig service av god kvalitet enligt deras individuella behov och intressen.

2 §

Lagens tillämpningsområde och förhållande till annan lagstiftning

Denna lag tillämpas på personer (*person med funktionsnedsättning*)

- 1) vars fysiska, kognitiva, psykiska, sociala eller sensoriska begränsning i funktionsförmågan som orsakas av en funktionsnedsättning eller sjukdom är långvarig eller bestående,
- 2) vars funktionsnedsättning eller sjukdom tillsammans med de hinder som finns i samhället hindrar deltagandet i samhället på lika villkor som andra, och
- 3) som nödvändigt kräver tjänster enligt denna lag för att uppnå ett självständigt liv, delaktighet eller jämlikhet.

Med stöd av denna lag ordnas sådan särskild service som en person med funktionsnedsättning behöver i sin normala livsföring, om personen inte får lämpliga tjänster enligt sina individuella behov med stöd av socialvårdslagen (1301/2014), hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010), lagen om småbarnspedagogik (540/2018), lagen om grundläggande utbildning (628/1998) eller någon annan lag.

Bestämmelser om organiseringsansvaret för tjänsterna finns i lagen om välfärdsområden (611/2021), lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) och i lagen om ordnande av social- och hälsovården och räddningsväsendet i Nyland (615/2021).

Riksdagens svar RSv 328/2022 rd

3 §

Stödjande av delaktigheten för personer med funktionsnedsättning i klientprocessen

I 36 och 39 § i socialvårdslagen finns det bestämmelser om bedömning av servicebehovet och om utarbetandet av en klientplan i samarbete med klienten. Utöver vad som föreskrivs i de bestämmelserna, ska servicen tillhandahållas och följas upp i samarbete med personen med funktionsnedsättning så, att personen har möjlighet att delta i klientprocessens alla faser. Delaktigheten för personer med funktionsnedsättning ska stödjas på det sätt som personens funktionsförmåga, ålder, utvecklingsfas och livssituation förutsätter. Personen ska vid behov få stöd i att få information och för att bilda sig en egen åsikt och uttrycka den.

En person med funktionsnedsättning har rätt att använda teckenspråk eller ett sådant kommunikationssätt som är lämpligt för honom eller henne. Bestämmelser om klientens rätt att använda finska, svenska och samiska samt om rätt till tolkning finns i 5 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård och i språklagen (423/2003).

Bestämmelser om klientens självbestämmanderätt och medbestämmande finns i 8 och 9 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000), nedan *klientlagen*.

Särskild vikt ska fästas vid stödjandet av delaktigheten i klientprocessen för barn med funktionsnedsättning. Bestämmelser om beaktande av minderåriga klienters önskemål och åsikter finns i 10 § i klientlagen. Bestämmelser om barns och unga personers rätt att få information och att framföra sina åsikter och önskemål om ärendet finns i 32 § i socialvårdslagen. Med barn och unga personer avses i denna lag barn och unga personer enligt 3 § i socialvårdslagen.

4 §

Bedömning av servicebehovet och klientplan

Bestämmelser om bedömning av servicebehovet och utarbetande av en klientplan finns i 36, 37 och 39 § i socialvårdslagen. För bedömningen av servicebehovet och utarbetandet av en klientplan för en person med funktionsnedsättning svarar dock alltid en i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården (817/2015) avsedd yrkesutbildad person som är anställd i tjänsteförhållande.

Om det krävs särskilda åtgärder för att självbestämmanderätten för en person med funktionsnedsättning ska förverkligas, ska åtgärderna antecknas i klientplanen.

Bestämmelser om en egen kontaktperson och om kartläggning av närståendenätverket finns i 42 och 43 § i socialvårdslagen. I 41 § i socialvårdslagen finns det bestämmelser om socialvårdsmyndighetens ansvar för att se till att tillräcklig sakkunskap och kompetens med hänsyn till personens individuella behov finns att tillgå.

5 §

Beslutsfattande och tillhandahållande av service

Bestämmelser om fattande av beslut som gäller servicen och om verkställigheten av besluten finns i 45 och 46 § i socialvårdslagen. En yrkesutbildad person inom socialvården som är anställd i tjänsteförhållande ska dock alltid fatta beslut om service för personer med funktionsnedsättning.

Riksdagens svar RSv 328/2022 rd

ning. Beslut om service för en person med funktionsnedsättning enligt denna lag ska fattas så att beslutet är i kraft tills vidare, om inte personens eget intresse, individuella situation eller servicens karaktär kräver att beslutet är i kraft för viss tid. Bestämmelser om tryggheten av servicens kontinuitet finns dessutom i 38 § 3 mom. i socialvårdslagen.

Service ska tillhandahållas så att den till innehåll, kvalitet och omfattning samt i fråga om sättet att producera service tillgodoser de individuella behoven hos personen med funktionsnedsättning och så att den är förenlig med personens intressen. Bestämmelser om klientens rätt till socialvård av god kvalitet finns i 30 § i socialvårdslagen och i 4 § i klientlagen.

Tjänstanordnaren ska sörja för att den på olika lagar baserade service för en person med funktionsnedsättning bildar en sammanhållen helhet som tillgodoser syftet med denna lag. Syftet med den service som ordnas för familjen till en person med funktionsnedsättning är att stödja personens funktionsförmåga och välmående samt att komplettera personens servicehelhet. Den service som ordnas för familjen integreras i servicehelheten för personen med funktionsnedsättning.

Utöver vad som i 4 och 5 § i socialvårdslagen föreskrivs om klientens och barnets intresse, ska vid tillhandahållandet av service för personer med funktionsnedsättning hänsyn tas till det språk som personen använder och till personens kommunikationssätt, kulturella bakgrund, åsikter samt till delaktighet och möjligheter till verksamhet i den egna omvärlden och närmiljön. Dessutom ska barnets eller den unga personens ålder och utvecklingsfas beaktas. Service ska tillhandahållas så att den tryggar välmåendet och utvecklingen för personen med funktionsnedsättning samt stöder personens styrkor och resurser.

2 kap.

Särskild service

6 §

Service och stödåtgärder som tillfredsställer behoven av hjälp och stöd

Välfärdsområdet ska för personer med funktionsnedsättning ordna

- 1) träning,
- 2) personlig assistans,
- 3) särskilt stöd för delaktigheten,
- 4) stöd i att fatta beslut,
- 5) krävande multiprofessionellt stöd,
- 6) stöd för boendet,
- 7) stöd för boendet för barn,
- 8) stöd för tillgängligt boende,
- 9) kortvarig omsorg,
- 10) dagverksamhet,
- 11) arbetsverksamhet för personer med utvecklingsstörning,
- 12) stöd för rörligheten, och
- 13) ekonomiskt stöd till personer som använder livsuppehållande respirator.

Riksdagens svar RSv 328/2022 rd

Välfärdsområdet ska ordna den service som avses ovan för en person med funktionsnedsättning när det är nödvändigt för att personens möjligheter till ett självständigt liv, delaktighet eller likabehandling ska förverkligas.

Välfärdsområdet kan inom ramen för anslagen som en del av den egna träningen för personen med funktionsnedsättning ordna träning för närstående till personen i syfte att uppnå de mål som ställts för träningen för personen med funktionsnedsättning, ordna ekonomiskt stöd enligt denna lag för personen med funktionsnedsättning samt ordna annan service och andra stödåtgärder som behövs för att lagens syfte ska nås.

7 §

Träning

En person med funktionsnedsättning har rätt att få träning om han eller hon behöver stöd för att lära sig nya eller stärka befintliga färdigheter som behövs för ett självständigt liv eller för att kunna hantera förändringar i livet eller bereda sig på sådana. En förutsättning är dessutom att motsvarande träning inte kan fås som medicinsk rehabilitering.

Syftet med träningen är att stärka de färdigheter som personen med funktionsnedsättning behöver för ett självständigt liv och att förbättra hans eller hennes funktionsförmåga vid förändringar i livet. Med färdigheter som behövs för ett självständigt liv avses färdigheter som behövs i kommunikation och interaktion, för att använda tekniska apparater och digitala applikationer, för att uppfatta omvärlden och röra sig i olika miljöer, för tidsuppfattningen, för planering och genomförande av hushållsarbetet, för att uträtta ärenden, för penninganvändning och för andra motsvarande göromål.

Träning är en målinriktad service som ges för viss tid och innefattar

- 1) övning i kognitiva och funktionella färdigheter och i social interaktion,
- 2) undervisning i teckenspråk eller handledning i användningen av kommunikationsmetoder som stöder eller ersätter talet,
- 3) stöd vid förändringar i funktionsförmågan, omgivningen eller familjesituationen eller vid andra motsvarande förändringar i livet.

Välfärdsområdet ska som en del av den egna träningen för personen med funktionsnedsättning också för personens familj och andra närstående ordna undervisning i teckenspråk och handledning i att använda kommunikationsmetoder som stöder eller ersätter talet samt träning i att stödja personen med funktionsnedsättning vid förändringar i livet, om det behövs för att de mål som ställts för träningen för personen med funktionsnedsättning ska uppnås.

Välfärdsområdet kan dessutom som en del av den egna träningen för personen med funktionsnedsättning för personens familj och andra närstående ordna annan träning, om det behövs för att de mål som ställts för träningen för personen med funktionsnedsättning ska uppnås.

8 §

Tillhandahållande av träning

Målen för träningen, dess innehåll, behövlig mängd och det sätt på vilket den tillhandahålls ska bedömas tillsammans med personen med funktionsnedsättning och vid behov med personens närstående. Därtill ska träningen vid behov planeras och tillhandahållas i samarbete med yrkesutbil-

Riksdagens svar RSv 328/2022 rd

dade personer inom social- och hälsovården, särskilt med yrkesutbildade personer inom rehabilitering och undervisning. Bestämmelser om sektorsövergripande samarbete finns i 41 § i socialvårdslagen.

Träningens innehåll, mängd och det sätt på vilket träningen tillhandahålls ska antecknas i beslutet med beaktande av de individuella behov som antecknats i klientplanen för personen med funktionsnedsättning och med beaktande av personens egen uppfattning om den träning som behövs och om målen för den. Serviceanordnaren och serviceproducenten ska följa upp hur målen nås.

Träning kan genomföras som personlig service eller som service i grupp eller som en del av någon annan service.

9 §

Personlig assistans

En person med funktionsnedsättning har rätt att få personlig assistans om han eller hon behöver en annan persons hjälp

- 1) i de dagliga sysslorna,
- 2) i arbetet eller studierna, eller
- 3) i interaktion, fritidsverksamhet eller samhälleligt deltagande.

Syftet med personlig assistans är att självbestämmanderätten för en person med funktionsnedsättning tillgodoses på lika villkor som för andra också i sådana situationer där han eller hon behöver hjälp av en annan person.

En förutsättning för beviljande av personlig assistans är att personen med funktionsnedsättning självständigt eller med hjälp av stöd kan bilda sig en uppfattning om och uttrycka sin egen vilja om assistansens innehåll.

I den personliga assistansen kan som en del av servicehelheten ingå sådana av assistenten vidtagna åtgärder som motsvarar egenvård och som anknyter till upprätthållandet av hälsan samt till vården av en långvarig sjukdom enligt anvisningarna för vården. Velfärdsområdet ska för personen med funktionsnedsättning och vid behov för assistenten ordna den handledning som sådana åtgärder förutsätter.

Personer med funktionsnedsättning har rätt att få personlig assistans i de dagliga sysslorna, i arbetet och i studierna i den utsträckning personen nödvändigt behöver det. Dessutom har personer med funktionsnedsättning rätt att få personlig assistans för interaktion, fritidsverksamhet och samhälleligt deltagande sammanlagt minst 30 timmar per månad, om inte ett lägre timantal än det räcker för att tillförsäkra personen den hjälp han eller hon nödvändigt behöver.

10 §

Tillhandahållande av personlig assistans

Velfärdsområdet ska tillhandahålla personlig assistans på minst ett av de produktionssätt som avses i 9 § 1 mom. i lagen om velfärdsområden, med en servicesedel som avses i lagen om servicesedlar inom social- och hälsovården (569/2009) och enligt den arbetsgivarmodell som avses i 11 § i denna lag. Velfärdsområdet ska bestämma servicesedelns värde så att en person med funk-

Riksdagens svar RSv 328/2022 rd

tionsnedsättning har möjlighet att med servicesedeln skaffa personlig assistans som beviljats honom eller henne.

När välfärdsområdet fattar beslut om sättet att tillhandahålla personlig assistans ska välfärdsområdet beakta de åsikter som personen med funktionsnedsättning har, personens livssituation och det behov av hjälp som antecknats i klientplanen.

En familjemedlem till en person med funktionsnedsättning kan av särskilda skäl vara personlig assistent, om detta är förenligt med personens intressen.

I klientplanen och beslutet om servicen ska antecknas de sätt på vilka vikariearrangemangen för personlig assistans ska produceras och genomföras vid assistentens frånvaro.

11 §

Arbetsgivarmodellen inom personlig assistans

Arbetsgivarmodellen är ett sätt att producera personlig assistans, där en person med funktionsnedsättning anställer en personlig assistent i ett anställningsförhållande enligt arbetsavtalslagen (55/2001) och fungerar som assistentens arbetsgivare. Välfärdsområdet ersätter kostnaderna för att anställa assistenten.

En förutsättning för att arbetsgivarmodellen ska kunna användas är att personen med funktionsnedsättning har förmåga att svara för sina skyldigheter som arbetsgivare. En ytterligare förutsättning är att personen med funktionsnedsättning ger sitt samtycke till att vara arbetsgivare, vilket antecknas i klientplanen. Före det ska välfärdsområdet ge personen med funktionsnedsättning tillräcklig utredning om arbetsgivarens ansvar och skyldigheter. Ett minderårigt barns vårdnadshavare eller intressebevakaren för en person med funktionsnedsättning kan vara arbetsgivare för en personlig assistent under samma förutsättningar som personen med funktionsnedsättning.

Välfärdsområdet ska ersätta personen med funktionsnedsättning för en skälig lön till assistenten, för arbetsgivarens lagstadgade avgifter och ersättningar samt för övriga nödvändiga och skäliga kostnader för att vara arbetsgivare, inklusive kostnader för löneförvaltningen. I klientplanen och beslutet ska antecknas grunderna för assistentens lön och för de kostnader som orsakas av att vara arbetsgivare samt hur kostnaderna ersätts.

Välfärdsområdet ska ge individuell rådgivning och individuellt stöd i praktiska frågor som gäller arbetsgivarmodellen.

12 §

Särskilt stöd för delaktigheten

En person med funktionsnedsättning har rätt att få särskilt stöd för delaktigheten om han eller hon behöver individuellt stöd av en annan person för att kunna interagera med andra människor eller delta i fritidsverksamhet och vara delaktig i interaktiva situationer och i fritidsverksamheter.

Syftet med det särskilda stödet för delaktigheten är att trygga rätten för en person med funktionsnedsättning att delta och bli delaktig i situationer med social interaktion och fritidsverksamhet också om han eller hon inte självständigt eller med hjälp av stöd förmår utforma och uttrycka sin vilja om hjälpens innehåll eller när personlig assistans inte lämpar sig för honom eller henne.

Det särskilda stödet för delaktigheten är en tjänst som främjar att personen med funktionsnedsättning kan delta och bli delaktig, och tjänsten innefattar behövlig handledning i social interak-

Riksdagens svar RSv 328/2022 rd

tion och i att hitta och tillhandahålla fritidsverksamhet som tilltalar personen med funktionsnedsättning. Särskilt stöd för delaktigheten ska ordnas antingen för verksamhet utanför hemmet eller, om service som tillhandahålls i hemmet är ett alternativ som är förenligt med de önskemål eller intressen som personen med funktionsnedsättning har, helt eller delvis i personens hem.

En person med funktionsnedsättning har rätt att få sammanlagt minst 30 timmar särskilt stöd för delaktigheten per månad, om han eller hon inte ansöker om ett lägre timantal.

13 §

Tillhandahållande av särskilt stöd för delaktigheten

Särskilt stöd för delaktigheten tillhandahålls i första hand av en sådan yrkesutbildad person som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården eller i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) eller av en person som avlagt någon annan lämplig examen. I andra hand tillhandahålls särskilt stöd för delaktigheten av en person som annars i och med sin kompetens är lämplig för uppgiften och som kan svara mot de behov som personen med funktionsnedsättning har.

Den som tillhandahåller särskilt stöd för delaktigheten ska vid planeringen och genomförandet av verksamheten sörja för att personens egen vilja och egna önskemål utreds så noggrant som det är möjligt med hjälp av de kommunikationssätt som personen med funktionsnedsättning använder.

När beslut fattas om mängden stöd och om innehållet i och sättet att tillhandahålla särskilt stöd för delaktigheten, ska det behov av individuell hjälp och individuellt stöd som antecknats i klientplanen för personen med funktionsnedsättning, personens egna önskemål, livssituation och övriga servicehelhet beaktas. I beslutet ska mängden stöd, stödets innehåll och det sätt på vilket stödet tillhandahålls antecknas.

14 §

Stöd i att fatta beslut

En person med funktionsnedsättning har rätt att som en separat tjänst få stöd i att fatta beslut, om personen behöver stöd i att fatta andra viktiga beslut i det egna livet än sådana som anknyter till det dagliga livet. Vid bedömningen av hur viktigt beslutet är ska personens egen uppfattning beaktas. I andra än viktiga beslutssituationer ingår stödet i att fatta beslut som en del i de tjänster som utifrån personens individuella behov ordnas med stöd av denna lag, när det är lämpligt med tanke på servicens karaktär.

Syftet med stöd i att fatta beslut är att stödja personer med funktionsnedsättning i beslutsfattandet så att de själva kan fatta och verkställa beslut som gäller det egna livet.

Stöd i att fatta beslut omfattar behövligt stöd under beslutsprocessen för att kunna inhämta information, förstå saker, bedöma besluts- och handlingsalternativen och deras konsekvenser, bilda sig en egen åsikt och uttrycka den, fatta och verkställa beslut samt för andra motsvarande funktioner. Stödpersonen får inte ta ställning till frågor eller besluta om saker för personen med funktionsnedsättning.

Riksdagens svar RSv 328/2022 rd

Om en person med funktionsnedsättning är oförmögen att bevaka sina intressen eller att sköta sådana ärenden rörande sig själv eller sin förmögenhet som inte annars blir skötta på lämpligt sätt, ska en intressebevakare enligt lagen om förmyndarverksamhet (442/1999) sökas för personen.

15 §

Tillhandahållande av stöd i att fatta beslut

Behovet av stöd i att fatta beslut ska bedömas tillsammans med personen med funktionsnedsättning och vid behov med hans eller hennes närstående och antecknas i klientplanen. När stödet i att fatta beslut tillhandahålls som en separat tjänst ska stödets innehåll och mängd och det sätt på vilket det tillhandahålls antecknas i beslutet med beaktande av de individuella behov som antecknats i klientplanen för personen tillsammans med dennes egen uppfattning om behovet av stöd.

Den yrkesutbildade person inom socialvården som ansvarar för klientens servicehelhet ska försäkra sig om att stödpersonen förstår syftet med stödet i att fatta beslut, har tillräcklig kompetens med tanke på de individuella behoven hos personen med funktionsnedsättning och är oberoende i förhållande till det ärende som är föremål för beslutsfattandet. Personer med funktionsnedsättning ska i den mån det är möjligt kunna delta i valet av stödperson.

16 §

Krävande multiprofessionellt stöd

En person med funktionsnedsättning har rätt till krävande multiprofessionellt stöd, om

1) det förutsätts särskild yrkeskompetens och samarbete för att stödja personens delaktighet eller tillgodoseendet av hans eller hennes självbestämmanderätt eller andra grundläggande fri- och rättigheter,

2) personen har allvarliga, till funktionsnedsättningen anknyttade utmaningar som gäller kommunikationen, den sociala interaktionen eller beteendet och personens eller andra människors människovärde, hälsa eller säkerhet därför hotas, eller

3) det krävs multiprofessionellt stöd för att utreda de bakomliggande orsakerna till begränsningsåtgärder som riktar sig till personens grundläggande fri- och rättigheter och för att förebygga och minska användningen av begränsningsåtgärder.

Krävande multiprofessionellt stöd är ett stöd som förutsätter särskild yrkeskompetens och multiprofessionellt samarbete och som ges en person med funktionsnedsättning, närstående som stöder personen och yrkesutbildade personer som arbetar nära personen. Stödet ges av en sakkunniggrupp för krävande multiprofessionellt stöd. Krävande multiprofessionellt stöd innefattar sådana undersökningar inom hälso- och sjukvården som det individuella behovet hos personen med funktionsnedsättning förutsätter. Krävande multiprofessionellt stöd ska i första hand ordnas i hemmet eller i någon annan egen omvärld eller närmiljö för personen med funktionsnedsättning.

Riksdagens svar RSv 328/2022 rd

17 §

Tillhandahållande av krävande multiprofessionellt stöd

När beslut fattas om innehållet i det behövliga stödet, mängden stöd och sättet att tillhandahålla stödet, ska de kommunikationsmetoder personen med funktionsnedsättning förfogar över, det behov av individuellt stöd som antecknats i klientplanen, personens egna önskemål samt den livssituation i vilken personen behöver stöd beaktas. Det multiprofessionella stödets innehåll, dess mängd och det sätt på vilket det tillhandahålls ska antecknas i beslutet.

Välfärdsområdet ska inom området ha en tillräcklig mängd sakkunniggrupper för krävande multiprofessionellt stöd, med tillräcklig sakkunskap inom medicin, psykologi, socialt arbete, interaktion och annan sakkunskap för tillhandahållande av krävande multiprofessionellt stöd. De experter som behövs i gruppen bestäms enligt det individuella stödbehovet hos personen med funktionsnedsättning och enligt hur krävande situationen är.

18 §

Stöd för boendet

En person med funktionsnedsättning har rätt att få stöd för boendet om han eller hon behöver hjälp och stöd för att kunna sköta sina dagliga sysslor.

Syftet med stöd för boendet är att personen med funktionsnedsättning ska kunna bo så självständigt som möjligt också när han eller hon behöver hjälp eller stöd för boendet. Stöd för boendet omfattar behövlig hjälp och behövligt stöd i de dagliga sysslorna, i interaktion och delaktighet samt i sådana åtgärder som motsvarar egenvård och som anknyter till upprätthållandet av hälsan och till vården av en långvarig sjukdom enligt anvisningarna för vården.

Stöd för boendet ska vid behov omfatta hälso- och sjukvårdstjänster som ordnas i hemmet med stöd av hälso- och sjukvårdslagen eller tjänster som ordnas med stöd av socialvårdslagen eller andra lagar på så sätt att tjänsterna bildar en servicehelhet som beaktar de individuella behoven hos personen med funktionsnedsättning.

Stöd för boendet kan ordnas i en enskild bostad eller i ett boende i gruppform. Stöd för boendet ska ordnas enligt de individuella behov som personen med funktionsnedsättning har och ska i första hand tillhandahållas på det sätt som personen önskar. Stöd för boendet ska tillhandahållas så att personens självbestämmanderätt, delaktighet och privata sfär blir tillgodosedda.

När beslut fattas om innehållet i det behövliga stödet för boendet, mängden stöd och sättet att tillhandahålla stödet, ska det behov av individuellt stöd som antecknats i klientplanen, personens egna önskemål samt den betydelse stödet för boendet har för att personen med funktionsnedsättning ska kunna leva ett självständigt liv beaktas. Stödets innehåll, dess mängd och det sätt på vilket det tillhandahålls ska antecknas i beslutet.

Riksdagens svar RSv 328/2022 rd

19 §

Stöd för boendet för barn

På ordnande av stöd för boendet för barn tillämpas utöver denna paragraf vad som i 18 § föreskrivs om stöd för boendet. Syftet med stöd för boendet för barn är att trygga barnets möjlighet att bo hemma med den egna familjen. För ett barn med funktionsnedsättning och för barnets familj ska ordnas sådant stöd för boendet som gör det möjligt för barnet att få den vård, omsorg och delaktighet och en sådan trygg uppväxtmiljö som behövs med hänsyn till barnets ålder och utvecklingsfas. De tjänster som barnet och familjen behöver ska vid behov ordnas oberoende av tid på dygnet.

Stöd för boendet för barn kan ordnas som funktionshinderservice utanför hemmet endast om det inte är möjligt för barnet att bo hemma med den egna familjen trots att individuell hjälp och individuellt stöd har ordnats för barnet och familjen. När förutsättningarna för omhändertagande av barn och vård utanför hemmet uppfylls, sker placeringen av barnet utom hemmet med stöd av barnskyddslagen (417/2007).

Barnets vårdnadshavare kan ansöka om stöd för boendet för barnet utanför hemmet. En socialarbetare ska i samråd med vårdnadshavarna bedöma hur stödet för boendet för barnet kan ordnas i enlighet med barnets bästa. Bestämmelser om det sektorsövergripande samarbete som krävs finns i 41 § i socialvårdslagen. Serviceprocessen ska inbegripa den sakkunskap som barnets behov förutsätter. Ett beslut om stöd för boendet för barn utanför hemmet förutsätter vårdnadshavarnas samtycke och utredande av barnets åsikt. När barnets åsikt utreds ska bestämmelserna i 20 § följas.

Stöd för boendet för barn utanför hemmet kan ordnas som familjevård eller i ett gruppboendehem med högst sju barn. Avvikelse från kravet på gruppboendehemmets storlek kan göras endast om barnets bästa kräver det.

Barnet har rätt till fortgående och trygga mänskliga relationer som är viktiga för barnets utveckling. Stödet för boendet för barnet ska ordnas så att det stöder barnets relationer till andra människor. När barnet bor utanför hemmet ska särskild vikt läggas vid fortgående mänskliga relationer och vid barnets rätt att hålla kontakt med personer som är viktiga för barnet.

Bestämmelser om den avgift som tas ut för stöd för boendet för barn som ordnas utanför hemmet finns i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992).

20 §

Utredande av barnets åsikt vid beslut om stöd för boendet för barn utom hemmet

Vid ordnandet av ett barns boende utom hemmet ska barnets önskemål och åsikt utredas och beaktas enligt barnets ålder och utvecklingsnivå. Barnets åsikt ska utredas finkänsligt samt så att det inte onödigt skadar relationerna mellan barnet och föräldrarna och andra personer som står barnet nära. Barnet ska vid behov ges stöd så att det kan bilda sig en egen åsikt och uttrycka den. Barnet ska få använda ett språk eller en kommunikationsmetod som passar barnet självt. Sättet att utreda barnets åsikt och dess huvudsakliga innehåll ska antecknas i de klienthandlingar som rör barnet.

Endast i det fall att utredningen skulle äventyra barnets hälsa eller utveckling eller det i övrigt är uppenbart onödigt behöver barnets åsikt inte utredas.

Riksdagens svar RSv 328/2022 rd

I samband med utredande av åsikt och hörande får barnet inte ges sådan information som äventyrar dess utveckling eller strider mot någon annan synnerligen viktig enskild fördel för barnet.

21 §

Barnets kulturella rättigheter när barnet bor utom hemmet

Bestämmelser om rätten till småbarnspedagogik och undervisning för ett barn som bor utom hemmet finns i lagen om småbarnspedagogik, lagen om grundläggande utbildning och läropliktslagen (1214/2020). I barnets klientplan ska det antecknas hur småbarnspedagogiken, den grundläggande utbildningen, utbildningen enligt läropliktslagen eller den övriga undervisningen ordnas när barnet bor utom hemmet.

När barnet bor utom hemmet ska en socialarbetare tillsammans med barnets vårdnadshavare samarbeta med anordnaren av småbarnspedagogik, grundläggande utbildning eller övrig undervisning eller utbildning.

Den som ansvarar för barnets vård och fostran utom hemmet ska samarbeta med anordnaren av småbarnspedagogik, grundläggande utbildning eller övrig undervisning eller utbildning.

22 §

Stöd för tillgängligt boende

En person med funktionsnedsättning har rätt att få skäligt stöd för tillgängligt boende, om personen behöver det för att kunna bo i sin stadigvarande bostad.

Välfärdsområdet ska ordna stöd för tillgängligt boende

- 1) för ändringsarbeten i bostaden,
- 2) för att avlägsna hinder i bostadens närmaste omgivning,
- 3) för redskap och andra tekniska lösningar som möjliggör ett tillgängligt boende,
- 4) för planering av tillgängligt boende.

Välfärdsområdet kan också avgiftsfritt ställa redskap och andra tekniska lösningar till förfogande för personen med funktionsnedsättning.

Stöd för tillgängligt boende ska i situationer med växelvist boende ordnas förutom för barnets officiella bostad också för den andra förälderns bostad. Av särskilt vägande skäl ska stöd ordnas också för en bostad i en serviceenhet.

23 §

Tillhandahållande av stöd för tillgängligt boende

Välfärdsområdet kan producera stöd för tillgängligt boende på det sätt som föreskrivs i 9 § 1 mom. i lagen om välfärdsområden eller bevilja personen med funktionsnedsättning en skälig ersättning för genomförande av ett tillgängligt boende.

Om en person med funktionsnedsättning själv vill genomföra ett tillgängligt boende, ska välfärdsområdet på begäran efter att ha fått en plan utan obefogat dröjsmål ge personen en uppskattning av de skäliga kostnader som ersätts. Personen med funktionsnedsättning ska hos välfärdsområdet ansöka om ersättning för utgifterna för tillgängligt boende inom sex månader från det att

Riksdagens svar RSv 328/2022 rd

den första kostnadsposten uppkom. Avvikelse från tidsfristen ska dock göras om det finns en godtagbar orsak till att ansökan försenats.

Innehållet i stödet för tillgängligt boende och det sätt på vilket stödet tillhandahålls ska antecknas i beslutet. När en person med funktionsnedsättning ansöker om ersättning för genomförande av tillgängligt boende ska också de kostnader som ersätts antecknas i beslutet.

24 §

Kortvarig omsorg

En person med funktionsnedsättning som bor med den egna familjen eller med någon annan närstående har rätt att få kortvarig omsorg när de närstående som svarar för omsorgen kortvarigt, för att sköta åtaganden som hänför sig till det egna livet eller till följd av ett behov av vila eller rekreation, är förhindrade att ta hand om personen med funktionsnedsättning, som då behöver hjälp eller stöd i de dagliga sysslorna eller övervakning med tanke på tryggheten.

Rätt till kortvarig omsorg föreligger också om kommunen inte ordnar sådan morgon- eller eftermiddagsverksamhet enligt 48 b § i lagen om grundläggande utbildning som motsvarar de individuella behoven hos ett barn med funktionsnedsättning.

Syftet med kortvarig omsorg är att trygga att en person med funktionsnedsättning kortvarigt får hjälp och stöd så att närstående som tar hand om personen kan sköta åtaganden som hänför sig till det egna livet och ta hand om sitt eget välbefinnande.

Kortvarig omsorg kan tillhandahållas som personlig service eller som service i grupp eller som en del av annan service. Kortvarig omsorg ska tillhandahållas så att den stöder delaktigheten för personen med funktionsnedsättning på det sätt som hans eller hennes ålder och utvecklingsfas förutsätter.

När beslut fattas om mängden och sättet att tillhandahålla kortvarig omsorg ska det behov av hjälp, stöd och omsorg som personen med funktionsnedsättning har och som antecknats i klientplanen beaktas, liksom även personens önskemål och familjens situation som helhet. Innehållet i den kortvariga omsorgen, dess mängd och det sätt på vilket den tillhandahålls ska antecknas i beslutet.

Kommunen kan producera kortvarig omsorg till den del det är ändamålsenligt med tanke på genomförandet av välfärdsområdets och kommunens uppgiftshelheter.

25 §

Dagverksamhet

En person med funktionsnedsättning har rätt att delta i dagverksamhet, om han eller hon är yngre än den ålder för ålderspension som anges i 10 § 1 mom. i folkpensionslagen (568/2007) och behöver dagligt stöd för delaktigheten och inte kan delta i arbetsverksamhet som ordnas med stöd av 27 e § i socialvårdslagen (710/1982) eller i verksamhet i sysselsättningssyfte som ordnas med stöd av 27 d § i den lagen eller om sådana verksamheter inte motsvarar personens individuella behov. Med avvikelse från vad som föreskrivs ovan kan en person med funktionsnedsättning som förvärvsarbetar eller deltar i arbetsverksamhet eller i verksamhet i sysselsättningssyfte delvis också delta i dagverksamhet, om det främjar hans eller hennes delaktighet eller möjligheter till sysselsättning.

Riksdagens svar RSv 328/2022 rd

Syftet med dagverksamhet är att stödja den sociala interaktionen och delaktigheten samt funktionsförmågan och de egna starka sidorna hos personen med funktionsnedsättning.

En person med funktionsnedsättning har rätt till avgiftsfria resor till dagverksamheten, om han eller hon har särskilda svårigheter att röra sig och inte utan oskäligt stora svårigheter självständigt kan använda den offentliga kollektivtrafiken.

26 §

Tillhandahållande av dagverksamhet

Dagverksamheten ska motsvara de individuella behov som antecknats i klientplanen för personen med funktionsnedsättning. Dagverksamhet ska ordnas fem dagar i veckan, om inte ett mindre antal dagar räcker för att tillgodose behoven hos personen med funktionsnedsättning.

Dagverksamhet kan tillhandahållas som personlig service eller som service i grupp eller som en del av annan service.

Tjänstens innehåll, mängd och det sätt på vilket den tillhandahålls ska antecknas i beslutet.

27 §

Arbetsverksamhet för personer med utvecklingsstörning

En person med utvecklingsstörning som avses i 1 § i lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1997) har rätt att delta i arbetsverksamhet, om arbetsverksamhet som ordnas med stöd av 27 e § i socialvårdslagen (710/1982) eller verksamhet i sysselsättningssyfte enligt 27 d § i den lagen inte motsvarar personens individuella behov.

Syftet med arbetsverksamheten är att stödja funktions- och arbetsförmågan hos personen med utvecklingsstörning samt att främja att han eller hon kommer ut i arbetslivet. Arbetsverksamheten ska stödja personens egna styrkor i deltagandet i arbetslivet.

En person med utvecklingsstörning som deltar i arbetsverksamhet har rätt till avgiftsfria resor till arbetsverksamheten, om han eller hon har särskilda svårigheter att röra sig och inte utan oskäligt stora svårigheter självständigt kan använda den offentliga kollektivtrafiken.

28 §

Stöd för rörligheten

En person med funktionsnedsättning har rätt att få sådant skäligt stöd för rörligheten som personen behöver, om personen har särskilda svårigheter att röra sig och inte självständigt kan anlita offentlig kollektivtrafik utan oskäligt stora svårigheter.

Stöd för rörligheten ska ordnas för resor till och från arbete och studier samt för resor som hänför sig till verksamhet i sysselsättningssyfte och arbetsverksamhet samt för resor i anslutning till annan normal livsföring. Stöd för rörligheten ska därtill vid behov ordnas för resor i anslutning till träning, särskilt stöd för delaktigheten, stöd i att fatta beslut, krävande multiprofessionellt stöd och kortvarig omsorg.

När sättet att tillhandahålla stödet för rörligheten, mängden stöd och stödets regionala omfattning bedöms ska det i klientplanen antecknade behovet av stöd för rörligheten som personen med

Riksdagens svar RSv 328/2022 rd

funktionsnedsättning har, annan tillgänglig service och tillgängligheten i omvärlden och närmiljön beaktas. Det sätt på vilket stödet för rörlighet tillhandahålls, mängden stöd och dess regionala omfattning ska antecknas i beslutet.

29 §

Tillhandahållande av stöd för rörligheten

Stöd för rörligheten för personer med funktionsnedsättning kan tillhandahållas

- 1) som färdtjänst,
- 2) med hjälp av personlig assistans,
- 3) med hjälp av en ledsagare,
- 4) genom att som ekonomiskt stöd ställa en bil eller något annat färdmedel som lämpar sig för personen i fråga till personens förfogande,
- 5) genom att bevilja ekonomiskt stöd för anskaffning av en bil eller något annat färdmedel,
- 6) på något annat lämpligt sätt.

Stöd för rörligheten kan genomföras på ett eller flera olika sätt.

Av sätten att tillhandahålla stöd för rörligheten ska välfärdsområdet åtminstone ha tillgång till personlig assistans och färdtjänst och till hjälp eller stöd av ledsagare som vid behov kopplas till färdtjänsten. Välfärdsområdet kan ställa en bil eller ett annat färdmedel till förfogande för en person med funktionsnedsättning eller bevilja stöd för anskaffning av en bil eller ett annat färdmedel, om personens behov av stöd för rörligheten är stort.

Färdtjänstresor kan samordnas så att de görs med delat färdmedel, om samordningen inte medför en oskälig förlängning av restiden eller någon annan oskälig olägenhet för personen med funktionsnedsättning.

30 §

Mängden stöd för rörligheten

En person med funktionsnedsättning har rätt att få stöd för rörligheten i den utsträckning han eller hon nödvändigt behöver, för resor till och från arbete och studier samt för resor i anslutning till verksamhet i sysselsättningssyfte, arbetsverksamhet, träning, särskilt stöd för delaktigheten, stöd i att fatta beslut, krävande multiprofessionellt stöd och kortvarig omsorg. För andra resor i anslutning till normal livsföring har personen rätt att som stöd för rörligheten få minst 18 enkelresor per månad, om inte personen ansöker om ett mindre antal resor. Personen har rätt att under resan göra ett skäligt uppehåll eller ta en skälig omväg för att uträtta ärenden.

Välfärdsområdet kan på ansökan av personen med funktionsnedsättning tillhandahålla stödet för rörligheten antingen helt eller delvis så, att mängden stöd i stället för på antalet resor grundar sig på ett penningbelopp eller på ett kilometerantal och ett penningbelopp. Vid fastställande av penningbeloppet eller kilometerantalet och penningbeloppet ska i mån av möjlighet det antal kilometer som personen med funktionsnedsättning tidigare rest eller det penningbelopp som han eller hon tidigare använt beaktas, liksom hur detta antal eller belopp motsvarar personens behov. Välfärdsområdet ska sörja för att personens rätt till stöd för rörligheten tillgodoses oberoende av hur stödet tillhandahålls. Personen med funktionsnedsättning har på ansökan rätt att övergå till ett stöd för rörligheten som grundar sig på antalet resor.

Riksdagens svar RSv 328/2022 rd

Välfärdsområdet kan på ansökan av personen med funktionsnedsättning besluta om att stödet för rörligheten periodiseras över en tid på högst ett år.

Om välfärdsområdet som ekonomiskt stöd har ställt en bil eller ett annat färdmedel till förfogande för personen med funktionsnedsättning eller beviljat ekonomiskt stöd för anskaffning av en bil eller ett annat färdmedel, har personen dessutom rätt att få minst 24 enkelresor per år i annat stöd för rörligheten, om inte personen ansöker om ett mindre antal resor.

31 §

Den regionala omfattningen av stödet för rörligheten

När arbetsresors och studieresors omfattning bedöms ska det beaktas att personer med funktionsnedsättning har lika rätt till arbete och studier, samt personens individuella behov av stöd för rörligheten.

Andra resor än resor till eller från arbete eller studier kan göras inom den egna boningskommunens område, mellan den egna boningskommunen och de närmaste tjänstetillhandahållande kommunerna samt mellan den egna boningskommunen och de kommuner som är viktiga med tanke på personens eget liv. Med den närmaste tjänstetillhandahållande kommunen avses den närmaste kommun där den tjänst som personen med funktionsnedsättning behöver finns att tillgå. Med kommun som är viktig med tanke på personens eget liv avses en kommun som personen har återkommande behov av att besöka till följd av familje- eller vänskapsband, en fritidsbostad eller något annat motsvarande skäl. Av särskilda skäl kan i enskilda fall andra resor än resor till eller från arbete eller studier också göras till andra kommuners områden.

Resor som grundar sig på ett penningbelopp samt resor som grundar sig på antalet kilometer och ett penningbelopp kan göras inom hela landet.

32 §

Ekonomiskt stöd

Välfärdsområdet kan ersätta hälften av de skäligena kostnaderna för anskaffning av tekniska lösningar och andra redskap än redskap för medicinsk rehabilitering, om en person med funktionsnedsättning behöver dem

- 1) i de dagliga sysslorna,
- 2) för att röra sig,
- 3) för interaktion, eller
- 4) i fritidsverksamheter.

Välfärdsområdet ersätter i sin helhet sådana nödvändiga och skäligena ändringsarbeten som en begränsning i funktionsförmågan förutsätter och som utförs på redskap av standardmodell eller på andra tekniska lösningar samt på bilar eller andra färdmedel.

Ekonomiskt stöd ska sökas inom sex månader från det att personen med funktionsnedsättning har fått bilen eller någon annan anordning eller teknisk lösning i sin besittning. Avvikelse från tidsfristen ska dock göras om det finns en godtagbar orsak till att ansökan försenats.

Välfärdsområdet kan också som ekonomiskt stöd avgiftsfritt ställa tekniska lösningar och andra redskap än redskap för medicinsk rehabilitering till förfogande för en person med funktionsnedsättning.

Riksdagens svar RSv 328/2022 rd

33 §

Ekonomiskt stöd till personer som använder livsuppehållande respirator

Med person som använder livsuppehållande respirator avses en person som för att uppehålla livet måste få andningsstödande behandling genom en trakeostomi eller annan varaktig eller långvarig andningsstödande respiratorbehandling dygnet runt.

En person som använder livsuppehållande respirator har rätt till ekonomiskt stöd för kostnaderna för uppehälle, om han eller hon inte får institutionsvård inom hälso- och sjukvården. Ekonomiskt stöd beviljas till ett belopp av 1 400 euro i månaden.

Om personen har rätt till bostadsbidrag enligt lagen om allmänt bostadsbidrag (938/2014) eller lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007) eller till bostadstillägg enligt lagen om studiestöd (65/1994), ska han eller hon i första hand söka dessa och inte det ekonomiska stöd som avses i 2 mom. Från det ekonomiska stöd som beviljas avdras då det bostadsbidrag eller bostadstillägg som personen fått. Om personen hör till ett hushåll som består av flera personer och som får allmänt bostadsbidrag, avdras från det ekonomiska stöd som beviljas personen en andel som beräknas genom att det allmänna bostadsbidrag som beviljats hushållet divideras med antalet personer i hushållet. Från det ekonomiska stöd som beviljas kan dessutom 50 euro avdras för varje dygn som personen fått kortvarig institutionsvård inom hälso- och sjukvården, om han eller hon har fått ekonomiskt stöd också för denna tid.

De belopp som anges i 2 och 3 mom. justeras genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet vartannat år utifrån förändringen i folkpensionsindex enligt 2 § i lagen om folkpensionsindex (456/2001). Beräkningen görs på grundval av det poängtal för folkpensionsindex enligt vilket folkpensioner med betalningsdag i januari månad av justeringsåret har räknats ut. Justeringsåret är året före det år vid vars ingång indexjusteringen görs. Det indexjusterade beloppet avrundas till närmaste 0,1 euro. Det indexjusterade beloppet träder i kraft vid ingången av året efter justeringsåret.

34 §

Andra tjänster och stödåtgärder

Välfärdsområdet kan med stöd av denna lag ordna också andra tjänster och ekonomiska stödåtgärder som behövs för att lagens syfte ska uppnås.

3 kap.

Ändringssökande

35 §

Begäran om omprövning

I beslut som fattats med stöd av denna lag får omprövning begäras. På begäran om omprövning tillämpas förvaltningslagen (434/2003).

Riksdagens svar RSv 328/2022 rd

36 §

Sökande av ändring i förvaltningsdomstol

På sökande av ändring i förvaltningsdomstol tillämpas lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

4 kap.

Särskilda bestämmelser

37 §

Tillsyn

Bestämmelser om egenkontroll och myndighetstillsyn finns i 6 kap. i lagen om ordnande av social- och hälsovård.

38 §

Avgifter för service

Bestämmelser om de avgifter som tas ut för service finns i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården.

39 §

Utmätningsförbud

Ekonomiskt stöd som har beviljats med stöd av 32, 33 eller 34 § får inte utmätas. Sådana redskap och andra tekniska lösningar för vars anskaffning det har beviljats ekonomiskt stöd enligt 32, 33 eller 34 § får inte heller utmätas.

40 §

Ersättningar från försäkringsanstalter

Om en försäkringsanstalt ska betala ersättning till en person med funktionsnedsättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015), lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948), lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016), lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016), lagen om militär krishantering (211/2006), trafikförsäkringslagen (460/2016) eller någon tidigare motsvarande lag, och välfärdsområdet för samma ändamål och för samma tid har gett personen service eller stöd som avses i denna lag, övergår rätten till den ersättning som

Riksdagens svar RSv 328/2022 rd

försäkringsanstalten skulle ha betalat till personen med funktionsnedsättning om välfärdsområdet inte hade gett honom eller henne servicen eller stödet, till välfärdsområdet mot redovisning. Bestämmelser om välfärdsområdets rätt till ersättning med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) utfärdas separat.

Om den som betalar ersättning har fått kännedom om den redovisning som avses i 1 mom. så sent att ersättning enligt en annan lag redan har betalats till personen med funktionsnedsättning, har välfärdsområdet rätt att av personen med funktionsnedsättning återkräva ett belopp som motsvarar denna ersättning. På återkrav av ersättning tillämpas 21 § och 22 § 2 och 3 mom. i lagen om utkomststöd (1412/1997).

Ansökan om återkrav ska göras hos förvaltningsdomstolen inom tre år från det att försäkringsanstalten betalade ut ersättningen.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om välfärdsområden tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

5 kap.

Ikraftträdande

41 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagens 14 och 15 § träder dock i kraft först den 1 januari 2025.

Genom denna lag upphävs lagen om service och stöd på grund av handikapp (380/1987), nedan *den upphävda lagen*.

Om det någon annanstans i lagstiftningen hänvisas till den upphävda lagen, ska hänvisningen anses avse denna lag.

42 §

Övergångsbestämmelser

Med avvikelse från 12 § 4 mom. ska det för personer med funktionsnedsättning ordnas särskilt stöd för delaktigheten minst 10 timmar i månaden före den 1 januari 2025 och minst 20 timmar i månaden före den 1 januari 2026.

Ansökningar som är anhängiga vid ikraftträdandet av denna lag ska behandlas med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Ett ärende som gäller ändringssökande som var anhängigt vid ikraftträdandet av denna lag slutförs med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Beslut som fattats med stöd av den upphävda lagen förblir i kraft under den giltighetstid som antecknats i besluten, dock högst tre år från ikraftträdandet av denna lag. Besluten ska dock på initiativ av personen med funktionsnedsättning alltid ändras så att de överensstämmer med denna lag, eller på initiativ av välfärdsområdet ändras så att de överensstämmer med denna lag när servicebehovet hos personen med funktionsnedsättning förutsätter det.

Riksdagens svar RSv 328/2022 rd

De belopp som anges i 33 § 2 och 3 mom. motsvarar det poängtal för folkpensionsindex enligt vilket beloppet av de folkpensioner som betalades ut i januari 2023 har beräknats. De nämnda beloppen justeras första gången 2025 i enlighet med förändringen i folkpensionsindex, och de justerade beloppen träder i kraft vid ingången av 2026.

Lag

om ändring av lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977) 15 och 16 §, 2 kap., 32 § 2 mom., 34—36 §, 8 kap. samt 71, 74, 75, 76, 77, 79, 80, 81 a och 86 §, av dem 15, 74, 75, 76, 77, 79 och 81 a § sådana de lyder i lag 609/2022, 16 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 702/1982, 96/1991 och 609/2022, 32 § 2 mom. och 34, 36 och 80 § sådana de lyder i lag 1166/2022, 35 § sådan den lyder i lag 26/1984 samt 71 § sådan den lyder i lag 1649/2015,

ändras 1 § 2 mom., 2, 9 och 31 §, det inledande stycket i 32 § 1 mom. och 32 § 3 mom., 33, 37—39 och 42 a §, 42 b § 1—3 mom., 42 m § 1 mom., 42 n § 3 mom., 42 q §, 81 b § 1 mom. 1 och 2 punkten samt 82 §,

sådana de lyder, 1 § 2 mom. i lag 1369/1996, 9 och 39 § i lag 609/2022, 2 § delvis ändrad i lagarna 26/1984, 1369/1996 och 1166/2022, 31 § i lagarna 609/2022 och 1166/2022, det inledande stycket i 32 § 1 mom., 42 a §, 42 b § 3 mom., 42 m § 1 mom., 42 n § 3 mom., 42 q § och 81 b § 1 mom. 1 och 2 punkten i lag 381/2016, 32 § 3 mom., 37 § och 42 b § 1 och 2 mom. i lag 1166/2022, 33 och 38 § i lagarna 381/2016 och 1166/2022 och 82 § i lagarna 1539/2009 och 609/2022, samt

fogas till 1 §, sådan den lyder i lagarna 1369/1996 och 381/2016, ett nytt 3 mom. och till 81 b § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 381/2016 och 609/2022, en ny 1 a-punkt som följer:

1 §

För en i 1 mom. avsedd person ordnas socialservice som en begränsning i funktionsförmågan till följd av personens funktionsnedsättning förutsätter i första hand med stöd av socialvårdslagen (1301/2014) och lagen om funktionshinderservice (/) samt hälso- och sjukvårdstjänster med stöd av hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010).

Syftet med specialomsorgerna är att stödja förmågan att leva självständigt för en i 1 mom. avsedd person och hans eller hennes möjligheter att ta tillvara sin självbestämmanderätt samt att trygga ett tillräckligt i 16 § i lagen om funktionshinderservice avsett krävande multiprofessionellt stöd av god kvalitet i enlighet med personens individuella behov och intressen.

Riksdagens svar RSv 328/2022 rd

2 §

Till specialomsorgerna hör

1) i 16 § i lagen om funktionshinderservice avsett krävande multiprofessionellt stöd som genomförs i en i 9 § i denna lag avsedd enhet för krävande multiprofessionellt stöd som en del av i 21 c § i socialvårdslagen avsett serviceboende med heldygnsomsorg eller i 22 § i den lagen avsedd service på en institution eller som den del av i 67 § 1 mom. i hälso- och sjukvårdslagen avsedd specialiserad sjukvård som ges på en avdelning för psykiatrisk vård av personer med utvecklingsstörning,

2) sådana medicinska, psykologiska och sociala undersökningar som utförs vid en enhet för krävande multiprofessionellt stöd och som specialomsorger oberoende av en persons vilja förutsätter,

3) arbetsverksamhet enligt 27 e § i socialvårdslagen (710/1982), dagverksamhet enligt 25 § i lagen om funktionshinderservice och arbetsverksamhet enligt 27 § i lagen om funktionshinderservice i anslutning till krävande multiprofessionellt stöd enligt 16 § i lagen om funktionshinderservice.

9 §

Välfärdsområdet ska ha ett sådant antal enheter för krävande multiprofessionellt stöd som motsvarar behovet i området.

Enheter för krävande multiprofessionellt stöd är sådana i 21 c § i socialvårdslagen avredda enheter för serviceboende med heldygnsomsorg och i 22 § i den lagen avsedda institutioner samt i 67 § 1 mom. i hälso- och sjukvårdslagen avsedda avdelningar för psykiatrisk vård av personer med utvecklingsstörning, som har tillgång till tillräcklig expertis i medicin, psykologi och socialt arbete för genomförande och uppföljning av krävande multiprofessionellt stöd.

31 §

För beslutsfattandet i fråga om tillhandahållandet av specialomsorger ska det i välfärdsområdet finnas en beslutande sakkunniggrupp för krävande multiprofessionellt stöd, till vars medlemmar hör minst tre tjänsteinnehavare inom välfärdsområdet så, att expertis inom medicin, psykologi och socialt arbete är företrädade i sakkunniggruppen.

Ansökan om specialomsorger ska lämnas till den beslutande sakkunniggruppen för krävande multiprofessionellt stöd. Sakkunniggruppen beslutar om tillhandahållande och avslutande av specialomsorger.

32 §

En person kan oberoende av sin vilja förordnas att bli intagen på en i 9 § avsedd enhet för krävande multiprofessionellt stöd, om han eller hon

En skriftlig ansökan om att en person oberoende av sin vilja ska förordnas att bli intagen på en enhet för krävande multiprofessionellt stöd ska göras hos den beslutande sakkunniggruppen för krävande multiprofessionellt stöd. Ansökan får göras av personens lagliga företrädare eller en anhörig eller en annan närstående.

Riksdagens svar RSv 328/2022 rd

33 §

Om den beslutande sakkunniggruppen för krävande multiprofessionellt stöd på grund av en ansökan enligt 32 § och andra behövliga undersökningar och utredningar inom social- och hälsovården, anser det vara uppenbart att det finns förutsättningar för att förordna en person att oberoende av sin vilja ska bli intagen på en enhet för krävande multiprofessionellt stöd, ska sakkunniggruppen förordna att personen ska tas in för undersökning på en enhet för krävande multiprofessionellt stöd. I brådskande fall ska ett skriftligt beslut om förordnande till undersökning fattas utan dröjsmål och i övrigt senast sju dagar efter det att en ansökan som avses i 32 § har inkommit. Innan personen förordnas till undersökning ska hans eller hennes egen åsikt klarläggas. Bestämmelser om hörande av personen själv och av hans eller hennes vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare finns i förvaltningslagen (434/2003). Om en myndig person inte har någon laglig företrädare ska i situationer som avses i 9 § 1 mom. i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000), nedan *socialvårdens klientlag*, en anhörig eller en annan närstående som är med och planerar och genomför servicen ges tillfälle att bli hörd. På hörandet tillämpas vad som föreskrivs i förvaltningslagen. Dessutom ska föräldrarna till en minderårig och den person som tagit hand om och fostrat den minderårige omedelbart innan den minderårige förordnas till undersökning ges tillfälle att bli hörda. På hörandet tillämpas vad som föreskrivs i förvaltningslagen.

En person får vara intagen för undersökning i högst fjorton dagar från det att beslutet om förordnande fattades. Intagningen ska avslutas genast, om det under tiden framkommer att det inte finns förutsättningar för att förordna personen att bli intagen på en enhet för krävande multiprofessionellt stöd oberoende av sin vilja. Undersökningen ska göras av en legitimerad läkare, en legitimerad psykolog och en legitimerad socialarbetare som är anställda i tjänsteförhållande och förtroga med omsorgen om personer med utvecklingsstörning och vid behov av andra yrkesutbildade personer inom socialvården eller hälso- och sjukvården. När undersökningen görs ska tidigare utredningar för bedömning av personens behov av socialvård eller hälso- och sjukvård eller av personens funktionsförmåga beaktas. Vid undersökningen ska också personens egen åsikt klarläggas samt personen och andra som avses i 1 mom. ges tillfälle att bli hörda. På hörandet tillämpas vad som föreskrivs i förvaltningslagen. Ett utlåtande undertecknat av läkaren, psykologen och socialarbetaren ska upprättas om undersökningen. Utlåtandet ska innehålla ett motiverat ställningstagande till om det finns förutsättningar för att förordna personen att bli intagen på en enhet för krävande multiprofessionellt stöd oberoende av sin vilja.

När undersökningen slutförts ska den beslutande sakkunniggruppen för krävande multiprofessionellt stöd besluta huruvida personen oberoende av sin vilja ska förordnas att bli intagen på en enhet för krävande multiprofessionellt stöd. Beslutet ska fattas skriftligt senast 14 dagar från det att beslutet om förordnande om intagning för undersökning fattades. Beslutet ska innehålla ett motiverat ställningstagande till om det finns förutsättningar för att förordna personen att bli intagen på en enhet för krävande multiprofessionellt stöd oberoende av sin vilja. Ett beslut om att förordna en person att bli intagen på en enhet för krävande multiprofessionellt stöd oberoende av sin vilja ska omedelbart, dock senast fjorton dagar från det att beslutet fattades, underställas förvaltningsdomstolen. Förvaltningsdomstolen ska handlägga ärendet skyndsamt.

37 §

Om det vid undersökning av en person som oberoende av sin vilja har förordnats att bli intagen på en enhet för krävande multiprofessionellt stöd eller vid ordnande av vård och omsorg för honom eller henne framgår att förutsättningar saknas för att förordna personen att oberoende av sin

Riksdagens svar RSv 328/2022 rd

vilja bli intagen på en enhet för krävande multiprofessionellt stöd, ska den beslutande sakkunniggruppen för krävande multiprofessionellt stöd eller, i den situation som avses i 19 § 2 mom. i mentalvårdslagen (1116/1990) Institutet för hälsa och välfärd, på förslag av sakkunniggruppen genast besluta att de av viljan oberoende specialomsorgerna ska avslutas.

38 §

En person får hållas kvar på en enhet för krävande multiprofessionellt stöd högst ett halvt år på grundval av ett beslut om förordnande till specialomsorger oberoende av personens vilja. Om det innan fristen går ut förefaller uppenbart att det fortfarande finns förutsättningar för att förordna personen att bli intagen på en enhet för krävande multiprofessionellt stöd oberoende av sin vilja, ska personen utan ett särskilt beslut om förordnande till undersökning, enligt vad som föreskrivs i 33 § 2 mom. undersökas på nytt och ett nytt utlåtande om undersökningen lämnas. Ett beslut om fortsatta specialomsorger oberoende av personens vilja på en enhet för krävande multiprofessionellt stöd i högst ett halvt år ska i överensstämmelse med 33 § 3 mom. fattas skriftligt innan det har gått ett halvt år från förordnandet om intagning för specialomsorger oberoende av personens vilja. Beslutet ska underställas förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i 33 § 3 mom. Därefter ska förutsättningarna för fortsatta specialomsorger oberoende av personens vilja utredas på samma sätt minst en gång i halvåret.

En person som blivit intagen på en enhet för krävande multiprofessionellt stöd oberoende av sin vilja och personens lagliga företrädare har rätt att få förutsättningarna för fortsatta specialomsorger oberoende av personens vilja bedömda av den beslutande sakkunniggruppen för krävande multiprofessionellt stöd medan specialomsorgerna pågår också innan halvårsfristen löpt ut. Om en person som är myndig saknar laglig företrädare, har utöver honom eller henne själv också anhöriga eller andra närstående som deltar i planeringen och genomförandet av servicen samma rätt i situationer som avses i 9 § 1 mom. i socialvårdens klientlag. Ingen ny bedömning behöver göras om det har gått mindre än en månad sedan den föregående bedömningen och det är uppenbart att det inte skett någon förändring i personens tillstånd. Orsaken till att ingen bedömning görs ska skrivas in i journalerna.

39 §

Ett välfärdsområde som ordnar specialomsorger ska ordna transport mellan verksamhetsenheter för personer som förordnats till specialomsorger oberoende av sin vilja eller till undersökningar som föregår specialomsorger oberoende av personens vilja.

42 a §

Åtgärder som stöder förutsättningarna att klara sig på egen hand och stöder självbestämmanderätten

De åtgärder som stöder och främjar en persons förutsättningar att klara sig på egen hand och personens självbestämmanderätt ska skrivas in i klientplanen för den som ges specialomsorger. Klientplanen ska ses över vid behov, dock minst var sjätte månad, om det inte är uppenbart onödigt. När klientplanen ses över ska man särskilt bedöma hur den begränsningsåtgärd som använts inverkar på klientplanen.

Utöver det som föreskrivs i 3 kap. i lagen om klienthandlingar inom socialvården (254/2015) ska klientplanen innehålla uppgifter om

Riksdagens svar RSv 328/2022 rd

- 1) åtgärder som stöder och främjar en personens förutsättningar att klara sig på egen hand och stärker självbestämmanderätten,
- 2) skäligen anpassningar som tryggar att personen fullt ut kan delta och vara delaktig,
- 3) de kommunikationsmetoder personen använder,
- 4) de sätt på vilka personens specialomsorger ges primärt utan begränsningsåtgärder,
- 5) de begränsningsåtgärder som enligt en bedömning krävs när personen ges specialomsorger.

Klientplanen ska utarbetas i samarbete med den som ges specialomsorger samt hans eller hennes lagliga företrädare eller, i situationer som avses i 9 § 1 mom. i socialvårdens klientlag, personens lagliga företrädare eller anhöriga eller andra närstående personer som deltagit i planeringen och genomförandet av servicen, om det inte finns ett uppenbart hinder för det.

En enhet för krävande multiprofessionellt stöd ska ha ett tillräckligt antal yrkesutbildade personer inom socialvården och hälso- och sjukvården samt övrig personal med tanke på verksamheten och de särskilda behoven hos dem som ges specialomsorger.

Den som ger specialomsorger ska se till att

- 1) personalen i enheten för krävande multiprofessionellt stöd introduceras i och får anvisningar om arbetsmetoder och sätt genom vilka man i fråga om en person som ges specialomsorger stöder och främjar förutsättningarna att klara sig på egen hand och hans eller hennes självbestämmanderätt,
- 2) de yrkesutbildade personerna inom socialvården eller hälso- och sjukvården i personalen vid enheten för krävande multiprofessionellt stöd utbildas i att förebygga situationer som kräver användning av begränsningsåtgärder och att använda begränsningsåtgärder korrekt,
- 3) det i enheten för krävande multiprofessionellt stöd främjas ibruktagande av arbetsformer som är alternativa till begränsningsåtgärder och rehabiliterande,
- 4) förutsättningarna för personer som ges specialomsorger att klara sig på egen hand och deras självbestämmanderätt stöds och främjas med ändamålsenliga möbler, redskap och planlösningar.

42 b §

Tillämpningsområdet för bestämmelserna om användning av begränsningsåtgärder

Begränsningsåtgärder enligt 42 f—42 n § får, under de förutsättningar som anges nedan, användas inom specialomsorgerna när tjänster inom krävande multiprofessionellt stöd ordnas i en i 9 § avsedd enhet för krävande multiprofessionellt stöd. Sådant annat kvarhållande än kortvarigt kvarhållande som avses i 42 § 3 mom. får användas endast i specialomsorger oberoende av en persons vilja.

En förutsättning för användning av begränsningsåtgärder är dessutom att enheten för krävande multiprofessionellt stöd har tillräcklig sakkunskap inom medicin, psykologi och socialt arbete för att genomföra och följa krävande multiprofessionellt stöd.

Begränsningsåtgärder enligt 42 f—42 h och 42 k § får utöver det som föreskrivs i 1 mom. också användas i följande fall inom specialomsorgerna:

- 1) arbetsverksamhet enligt 27 e § i socialvårdslagen (710/1982), när den ordnas på en verksamhetsenhet inom socialvården som har tillräckligt många yrkesutbildade personer inom socialvården eller hälso- och sjukvården, eller

Riksdagens svar RSv 328/2022 rd

2) dagverksamhet enligt 25 § i lagen om funktionshinderservice, när den ordnas på en verksamhetsenhet inom socialvården som har tillräckligt många yrkesutbildade personer inom socialvården eller hälso- och sjukvården.

42 m §

Rörelsefrihet under övervakning

En yrkesutbildad person inom socialvården eller hälso- och sjukvården som ingår i personalen på verksamhetsenheten får övervaka rörelsefriheten på verksamhetsenheten för en person som får specialomsorger, hur han eller hon avlägsnar sig från verksamhetsenheten och rör sig utanför enheten eller gården i anslutning till enheten, om det är sannolikt att personen i annat fall skulle äventyra sin egen eller andras hälsa eller säkerhet. När andra metoder inte räcker till kan rörelsefriheten övervakas med en teknisk apparat som personen bär på sig, enligt en plan med hjälp av ledsagare eller på något annat sätt. Planen för rörelsefrihet ska skrivas in i personens klientplan. När rörelsefriheten övervakas ska det särskilt ses till att andras rörelsefrihet inte inskränks.

42 n §

Kvarhållande

En person som får specialomsorger oberoende av sin vilja kan också i övrigt och inte bara kortvarigt hållas kvar, om rörelsefrihet under övervakning enligt 42 m § inte lämpar sig eller räcker till som åtgärd. Ett skriftligt beslut om kvarhållande i högst sju dagar ska fattas av den ansvariga föreståndaren för verksamhetsenheten. Vid kvarhållande i en längre tid, totalt högst 30 dagar, ska det skriftliga beslutet fattas av den ansvariga föreståndaren anställd i tjänsteförhållande eller av en socialarbetare anställd i tjänsteförhållande, om den ansvariga föreståndaren inte är anställd i tjänsteförhållande. Samtidigt ska den som fattar beslutet av de sakkunniga som avses i 42 b § 2 mom. begära bedömning om kvarhållande och beakta bedömningarna. Därutöver ska de sakkunniga som avses i 42 b § 2 mom. regelbundet kontrollera och utvärdera användningen av begränsningsåtgärden. En plan för utomhusvistelse och övrig rätt att röra sig den tid som kvarhållandet pågår ska skrivas in i personens klientplan. Vid kvarhållande ska det särskilt ses till att andras rörelsefrihet inte inskränks.

42 q §

Bemyndigande att utfärda förordning

Närmare bestämmelser om tillräcklig sakkunskap inom medicin, psykologi och socialt arbete enligt 9 § 2 mom., om det tillräckliga antalet yrkesutbildade personer inom socialvården och hälso- och sjukvården och övrig personal enligt 42 a § 4 mom. och om utbildningen för yrkesutbildade personer inom socialvården och hälso- och sjukvården enligt 42 a § 5 mom. 2 punkten får utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

Riksdagens svar RSv 328/2022 rd

81 b §

Följande beslut får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen:

1) ett beslut som avses i 31 § 2 mom. och som gäller tillhandahållande eller avslutande av specialomsorger,

1 a) ett skriftligt beslut som avses i 33 § 1 mom. och som gäller förordnande av en person till undersökning,

2) ett skriftligt beslut som avses i 33 § 3 mom. och som gäller förordnande om att en person ska bli intagen på en enhet för krävande multiprofessionellt stöd oberoende av sin vilja,

— — — — —

82 §

På sökande av ändring i förvaltningsdomstol tillämpas lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Ansökningar som är anhängiga vid ikraftträdandet av denna lag ska behandlas med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Ett ärende som gäller ändringssökande som är anhängigt vid ikraftträdandet av denna lag slutförs med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Ändring i ett specialomsorgsprogram får sökas med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Beslut som fattats med stöd av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag förblir i kraft under den giltighetstid som antecknats i besluten, dock högst tre år från ikraftträdandet av denna lag. Besluten ska dock på initiativ av personen med funktionsnedsättning alltid ändras så att de överensstämmer med den lagstiftning som gäller efter ikraftträdandet av denna lag, eller på initiativ av välfärdsområdet ändras så att de överensstämmer med den lagstiftning som gäller efter ikraftträdandet av denna lag, när servicebehovet hos personen med funktionsnedsättning förutsätter det.

Med avvikelse från vad som anges ovan är ett beslut om rehabiliterande småbarnspedagogik som fattats med stöd av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag i kraft under den giltighetstid som antecknats i beslutet.

— — — — —

Lag

om ändring av socialvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i socialvårdslagen (1301/2014) 14 § 3 mom. 1 punkten samt 36, 39 och 45 §, av dem 14 § 3 mom. 1 punkten sådan den lyder i lag 1280/2022 och 36 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 292/2016 och 589/2022, som följer:

Riksdagens svar RSv 328/2022 rd

14 §

Socialservice som möter stödbehoven

Som socialservice som hör till välfärdsområdets organiseringsansvar ska det även sörjas för specialomsorger om utvecklingsstörda, service och stöd på grund av funktionsnedsättning, tillhandahållande av utkomststöd till en person som vistas i välfärdsområdet, beviljande av social kredit till välfärdsområdets invånare, arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, ordnande av stöd för närståendevård, ordnande av familjevård, vårdnad om barn och unga personer, barnskydd, adoptionsrådgivning, medling i familjefrågor, uppgifter i samband med att beslut om vårdnad om barn och umgängesrätt fastställs och avgörs och ordnande av åtgärder i samband med medling vid verkställighet av besluten, ordnande av de sakkunnigtjänster som hör till medling i domstol i ett ärende som gäller vårdnad om barn och umgängesrätt samt uppgifter i samband med utredande och fastställande av faderskap och moderskap, enligt vad som dessutom föreskrivs särskilt om dessa serviceformer i

1) lagen om funktionshinderservice (/),

36 §

Bedömning av servicebehovet

När en anställd hos välfärdsområdets socialvård i sitt arbete har fått kännedom om en person som behöver socialvård, ska den anställda se till att personens behov av brådsakande hjälp omedelbart bedöms. Dessutom har personen rätt att få en bedömning av servicebehovet, om det inte är uppenbart onödigt att göra en bedömning.

Bedömningen av servicebehovet ska påbörjas utan dröjsmål och slutföras utan ogrundat dröjsmål. Bedömningen ska påbörjas senast den sjunde vardagen efter det att klienten, en anhörig eller en närstående eller klientens lagliga företrädare har kontaktat den välfärdsområdesmyndighet som ansvarar för socialservicen för att få service, om

1) personen är över 75 år,

2) personen får vårdbidrag med högsta belopp enligt 9 § 3 mom. 3 punkten i lagen om handikappförmåner (570/2007),

3) personen är en i lagen om funktionshinderservice avsedd person med funktionsnedsättning.

Bedömningen av hurdant servicebehov ett barn som behöver särskilt stöd har ska inledas senast den sjunde vardagen efter det att ärendet har inletts, och bedömningen ska bli klar senast tre månader från inledningen.

Bedömningen görs i den omfattning som klientens livssituation kräver i samarbete med klienten och vid behov med klientens anhöriga och närstående samt andra aktörer. När bedömningen görs ska det redogöras för klienten vilka hans eller hennes rättigheter och skyldigheter enligt den allmänna lagstiftningen eller speciallagstiftningen är samt för de olika alternativen vid tillhandahållandet av tjänster och deras effekter liksom också för andra omständigheter som är av betydelse för klientens ärende. Redogörelsen ska ges så att klienten tillräckligt väl förstår dess innehåll och betydelse. Vid bedömningen av en persons funktionsförmåga och servicebehov i omvärlden och olika närmiljöer ska personens hälsotillstånd, livssituation och levnadsförhållanden och för-

Riksdagens svar RSv 328/2022 rd

ändringar i dessa beaktas. Vid bedömningen ska klientens självbestämmanderätt respekteras och hans eller hennes önskemål, åsikter och individuella behov beaktas. Särskild vikt ska läggas vid respekten för självbestämmanderätten för barn, unga personer, personer med funktionsnedsättning och personer som behöver särskilt stöd. När äldre personers servicebehov utreds ska dessutom bestämmelserna i äldreomsorgslagen följas. När servicebehovet hos personer med funktionsnedsättning bedöms ska dessutom bestämmelserna i lagen om funktionshindersservice följas. Barnskyddslagen innehåller bestämmelser om utredning av barnskyddsbehovet i samband med bedömning av servicebehovet.

För bedömningen av servicebehovet svarar en sådan yrkesutbildad person inom socialvården enligt 3 § i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården (817/2015) som är ändamålsenlig för bedömningen, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag. För bedömningen av servicebehovet hos barn som behöver särskilt stöd och andra personer som behöver särskilt stöd ansvarar en socialarbetare i tjänsteförhållande.

39 §

Klientplan

Bedömningen av servicebehovet ska kompletteras med en klientplan som utarbetas för klienten eller genom en annan motsvarande plan, om det inte är uppenbart onödigt att utarbeta en plan. Planen ska utarbetas tillsammans med klienten med iakttagande av 36 § 4 och 5 mom., om det inte föreligger något uppenbart hinder för detta.

I den omfattning som klientens servicebehov förutsätter ska klientplanen innehålla

- 1) klientens bedömning och en yrkesmässig bedömning av stödbehovet,
- 2) klientens bedömning och en yrkesmässig bedömning av den service och de åtgärder som behövs,
- 3) en bedömning som görs av den egna kontaktpersonen eller av en annan arbetstagare som ansvarar för klientens service av den socialservice som är nödvändig med hänsyn till klientens hälsa eller utveckling och av när servicen ska börja och dess varaktighet,
- 4) information om hur ofta klienten och den egna kontaktpersonen eller en annan arbetstagare som ansvarar för klientens service ska träffas,
- 5) klientens och arbetstagarens bedömning av klientens styrkor och resurser,
- 6) de mål som ställs upp av klienten och arbetstagaren tillsammans och som socialvården siktar på att uppnå,
- 7) en bedömning av klientrelationens varaktighet,
- 8) information om samarbetspartner som deltar i att möta klientens behov och ansvarsfördelningen mellan samarbetsparterna,
- 9) information om uppföljning av planen, uppnående av målen och omprövning av behoven,
- 10) en redogörelse för hur klientens livssituation samt omvärld och närmiljö påverkar funktionsförmågan,
- 11) klientens förslag till hur tjänsterna ska produceras och tillhandahållas för att på bästa sätt tillgodose klientens behov.

Klientplanen ska justeras vid behov. Planens innehåll ska samordnas med service och stödåtgärder som tillhandahålls av andra förvaltningsområden och som personen behöver. På skyldigheten att utarbeta planen samt på planens innehåll och de delaktiga tillämpas därtill vad som särskilt föreskrivs om det. Trots vad som föreskrivs någon annanstans i lag kan man med klientens

Riksdagens svar RSv 328/2022 rd

samtycke utarbeta en gemensam plan som gäller service och stödtjänster inom socialvården och andra förvaltningsområden och som innehåller de uppgifter som behövs för att utarbeta och använda planen. I fråga om att utarbeta en gemensam plan utan klientens samtycke föreskrivs särskilt.

Om det finns anhöriga eller andra närstående personer som stöder klienten, utarbetas vid behov en särskild plan om stöd för dem.

45 §

Beslutsfattande och verkställighet som gäller socialvården

Klienten har rätt att få ett skriftligt beslut om ordnandet av socialservicen. Ett ärende som gäller brådskande åtgärder ska handläggas och beslutet ska fattas utan dröjsmål utifrån tillgängliga uppgifter, så att klientens rätt till nödvändig omsorg och försörjning inte äventyras. I fall som inte är brådskande ska beslut fattas utan ogrundat dröjsmål efter det att ärendet inletts.

I brådskande fall ska beslutet verkställas utan dröjsmål och i fall som inte är brådskande utan ogrundat dröjsmål. Beslutet ska dock verkställas senast inom tre månader från det att ärendet inletts. Tiden kan vara längre än detta om utredningen av ärendet av något särskilt skäl kräver en längre handläggningstid eller om verkställigheten fördröjs av något annat särskilt skäl som hänger samman med klientens behov.

Om det görs avvikelser från den helhet av socialservice som antecknats i klientplanen, ska avvikelsen motiveras i beslutet. Bestämmelser om handläggning av ärenden och om beslutsfattande finns dessutom i förvaltningslagen.

Denna lag träder i kraft den

20 _____.

Lag

om ändring av lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992) 4 § 2 och 5 punkten, 5 § 3 punkten, 6 a § 2 mom. 11 punkten, 7 b § 1 mom. 2 och 3 punkten samt 14 §,

av dem 4 § 5 punkten sådan den lyder i lag 135/2010, 6 a § 2 mom. 11 punkten och 7 b § 1 mom. 2 och 3 punkten sådana de lyder i lag 1201/2020 samt 14 § sådan den lyder i lag 791/2022, och

fogas till 1 §, sådan den lyder i lag 600/2022, ett nytt 2 mom. och till lagen nya 7 d—7 g § som följer:

Riksdagens svar RSv 328/2022 rd

1 §

Vad som i denna lag föreskrivs om välfärdsområden tillämpas på Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen till den del de ordnar social- och hälsovård enligt lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) och lagen om ordnande av social- och hälsovården och räddningsväsendet i Nyland (615/2021).

4 §

Avgiftsfri socialservice

Avgiftsfria är följande former av socialservice:

2) specialomsorger enligt lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977) och transport enligt 39 § i den lagen; för uppehållet för en person med utvecklingsstörning kan dock tas ut en skälig avgift,

5) hjälp och stöd som ingår i träning enligt 7 § i lagen om funktionshinderservice (/), personlig assistans enligt 9 § i den lagen, särskilt stöd för delaktigheten enligt 12 § i den lagen, stöd i att fatta beslut enligt 14 § i den lagen, krävande multiprofessionellt stöd enligt 16 § i den lagen, stöd för boendet enligt 18 § i den lagen, stöd för boendet för barn som ordnas i hemmet enligt 19 § i den lagen, stöd för tillgängligt boende enligt 22 § i den lagen, kortvarig omsorg enligt 24 § i den lagen, dagverksamhet enligt 25 § i den lagen, arbetsverksamhet för personer med utvecklingsstörning enligt 27 § i den lagen, stöd för rörligheten enligt 28 § i den lagen, andra tjänster och stödåtgärder som behövs för att lagens syfte ska uppnås enligt 34 § i den lagen samt uppehälle i anknytning till morgon- och eftermiddagsverksamhet som ordnas som kortvarig omsorg enligt 24 § i den lagen, resor till dagverksamhet enligt 25 § i den lagen och till arbetsverksamhet för personer med utvecklingsstörning enligt 27 § i den lagen samt tjänster enligt den lagen som ingår i helheten för stöd för boendet och i stöd för boendet för barn som ordnas i hemmet; för stöd för boendet och för personlig assistans kan det dock tas ut en avgift om personen får ersättning för dem med stöd av någon annan lag än lagen om funktionshinderservice,

5 §

Avgiftsfria hälsovårdstjänster

Avgiftsfria är följande hälsovårdstjänster:

3) vård till personer som använder livsuppehållande respirator enligt 33 § 1 mom. i lagen om funktionshinderservice, uppehälle när de får institutionsvård inom hälso- och sjukvården samt transport i anslutning till vården,

Riksdagens svar RSv 328/2022 rd

6 a §

Avgiftstak

— — — — —
Vid beräkningen av det sammanlagda beloppet av avgifter som tagits ut av klienten beaktas sådana avgifter som under kalenderåret har tagits ut för

— — — — —
11) sådana rehabiliteringsperioder vid en institution för medicinsk rehabilitering som avses i 29 § 2 mom. 7 punkten i hälso- och sjukvårdslagen och som beviljas personer som har rätt till service med stöd av lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda eller lagen om funktionshinderservice.
— — — — —

7 b §

Långvarig service

Ett välfärdsområde får ta ut en avgift enligt 7 c § för

— — — — —
2) familjevård som avses i 3 § i familjevårdslagen (263/2015) och professionell familjevård som avses i 4 § i den lagen, om servicen beräknas pågå i minst tre månader från det att den inleds eller om servicen de facto har varat i minst tre månader (*långvarig familjevård*); avgift enligt 7 c § i denna lag får dock inte tas ut för familjevård som getts med stöd av barnskyddslagen eller lagen om funktionshinderservice,

3) för social- och hälsovårdstjänster dygnet runt som getts vid en verksamhetsenhet för sådan sluten vård som avses i 67 § 1 mom. i hälso- och sjukvårdslagen eller sådan service på en institution som avses i 22 § i socialvårdslagen, om servicen beräknas pågå i minst tre månader från det att den inleds eller om servicen de facto har varat i minst tre månader (*långvarig sluten vård*); en avgift enligt 7 c § i denna lag får dock inte tas ut för sådan medicinsk rehabilitering på institution som avses i 29 § 2 mom. 7 punkten i hälso- och sjukvårdslagen, för krävande multiprofessionellt stöd på institution som avses i 2 § 1 punkten i lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda eller för anstaltsvård som avses i 57 § i barnskyddslagen.
— — — — —

7 d §

Stöd för boendet för barn som ordnas utanför hemmet

Om det är motiverat med beaktande av familjens förutsättningar för försörjning och familjens underhållsansvar kan välfärdsområdet, när barnet med stöd av 19 § i lagen om funktionshinderservice bor utanför hemmet, av barnets föräldrar för stöd för boendet för barn utanför hemmet till följd av kostnader som uppkommit för underhåll av barnet ta ut en avgift, som får vara högst lika stor som det underhållsbidrag som bestäms med stöd av 1—3 § i lagen om underhåll för barn. Avgiften fördelas mellan föräldrarna med iakttagande av vad som i 2 § 1 mom. i lagen om underhåll för barn föreskrivs om föräldrarnas underhållsförmåga. Vad som föreskrivs ovan i detta moment

Riksdagens svar RSv 328/2022 rd

tillämpas inte i fråga om en förälder som har ålagts att betala underhållsbidrag till barnet, utan då tillämpas 2 mom. i denna paragraf.

Välfärdsområdet kan utan att fastställa avgiften uppbära och lyfta underhållsbidrag eller underhållsstöd som betalas för barnet för den tid som barnet på det sätt som avses i 1 mom. bor utanför hemmet, samt använda underhållsbidraget eller underhållsstödet för att ersätta kostnader som uppkommer till följd av stöd för boendet för barn som ordnas utanför hemmet.

Utöver vad som föreskrivs i 1 och 2 mom. kan välfärdsområdet uppbära en skälig avgift också ur andra inkomster, ersättningar eller fordringar enligt 14 § som barnet eller den unga personen har för att ersätta kostnaderna för boende utanför hemmet som avses i 1 mom.

Den avgift som med stöd av 1—3 mom. tas ut av barnet och föräldrarna kan sammanlagt uppgå till högst 500 euro per månad. Avgiften får dock inte överstiga välfärdsområdets kostnader för tjänsten. När välfärdsområdet tar ut avgiften av barnet ska det se till att barnet till sitt förfogande har ett belopp för personligt bruk, som för ett barn som bor i familjevård är minst det belopp för personligt bruk vid långvarig familjevård som anges i 7 c § 3 mom. och för ett barn som bor i ett litet gruppboendehem minst det belopp för personligt bruk vid långvarigt serviceboende med heldygnsoomsorg som anges i 7 c § 3 mom.

Det i 4 mom. avsedda beloppet av den avgift som tas ut justeras vartannat år utifrån förändringen i folkpensionsindex enligt 2 § i lagen om folkpensionsindex. Beräkningen ska göras utifrån det poängtal för folkpensionsindex enligt vilket folkpensioner med betalningsdag i januari månad av justeringsåret räknats ut. Justeringsåret är året före det år vid vars ingång indexjusteringen görs. Det indexjusterade beloppet ska avrundas till närmaste 0,1 euro. Det indexjusterade beloppet träder i kraft vid ingången av året efter justeringsåret. Vid justeringen av det belopp för personligt bruk som avses i 4 mom. iakttas bestämmelserna i 7 c § 4 mom.

7 e §

Uppehålle i anslutning till särskild service för personer med funktionsnedsättning

Välfärdsområdet får av klienten ta ut en skälig avgift för uppehålle i samband med träning enligt 7 § i lagen om funktionshindersservice, krävande multiprofessionellt stöd enligt 16 § i den lagen, stöd för boendet enligt 18 § i den lagen, kortvarig omsorg enligt 24 § i den lagen, dagverksamhet enligt 25 § i den lagen och i samband med andra tjänster som behövs för att lagens syfte ska uppnås enligt 34 § i den lagen.

7 f §

Stöd för rörligheten som tillhandahålls som färdtjänst

Välfärdsområdet får av klienten för sådant stöd för rörligheten som avses i 28 § i lagen om funktionshindersservice ta ut högst en avgift som motsvarar avgiften för kollektivtrafik eller någon annan därmed jämförbar skälig avgift, när stödet för rörligheten ordnas som sådan färdtjänst som avses i 29 § 1 mom. 1 punkten i lagen om funktionshindersservice.

Riksdagens svar RSv 328/2022 rd

7 g §

Ersättning med stöd av någon annan lag

Om en person med stöd av någon annan lag får ersättning för personlig assistans enligt i 9 § i lagen om funktionshindersservice eller för stöd för boendet enligt 18 § i den lagen, får för servicen tas ut högst en avgift som motsvarar ersättningen. Avgiften får dock inte överstiga kostnaderna för produktionen av servicen.

14 §

Uppbärande av inkomster, ersättningar eller fordringar till välfärdsområdet

Trots vad som föreskrivs någon annanstans i lag får välfärdsområdet uppbära pension, livränta, underhållsbidrag, understöd och andra löpande eller som engångsbelopp inflytande inkomster, ersättningar eller fordringar som betalas till en klient för den tid som klienten får sådant serviceboende med heldygnsomsorg, familjevård, slutenvård, service på en institution eller stöd för boendet för barn utanför hemmet som ordnas av välfärdsområdet. Välfärdsområdet kan använda de inkomster, ersättningar och fordringar som avses i detta moment för att ersätta en avgift som bestämts för klienten, dock med beaktande av vad som föreskrivs om inkomsterna, ersättningarna och fordringarna någon annanstans i lag eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av lag.

Välfärdsområdet ska senast två veckor före utbetalningen av en i 1 mom. avsedd inkomst, ersättning eller fordran meddela utbetalaren att inkomsten, ersättningen eller fordran betalas till välfärdsområdet. Då kan betalningen ske med laglig verkan endast till välfärdsområdet.

Om ett välfärdsområde uppbär inkomster, ersättningar eller fordringar som betalas till en klient, ska välfärdsområdet se till att klienten månatligen till sitt förfogande har ett belopp för personligt bruk, som för klienter inom serviceboende med heldygnsomsorg, klienter inom familjevård och klienter som får slutenvård eller service på en institution är minst lika stort som det belopp som avses i 7 c § 3 mom. Bestämmelser om det belopp för personligt bruk som barnet ska ha till sitt förfogande när barnet med stöd av 19 § i lagen om funktionshindersservice bor utanför hemmet finns i 7 d § 4 mom.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Ett beslut om klientavgift eller om avgiftsfri tjänst för en person med funktionsnedsättning som fattats med stöd av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag är i kraft under den giltighetstid som antecknats i beslutet om avgiften eller tjänsten, eller till dess att besluten som gäller personen med funktionsnedsättning ändras så att de överensstämmer med lagen om funktionshindersservice eller lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda, dock högst tre år från ikraftträdandet av denna lag. Klientavgifterna tas ut enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag under den tid besluten om tjänster är i kraft.

Ett ärende som gäller klientavgifter som var anhängigt vid ikraftträdandet av denna lag slutförs med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Vård som ges till patienter med andningsförlamning ska ordnas enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag i tre år från ikraftträdandet av denna lag, dock högst till dess att det på patientens egen begäran beslutas att tjänsterna för patienten med andningsförlam-

Riksdagens svar RSv 328/2022 rd

ning redan tidigare ska ordnas på något annat sätt. När vården av en patient med andningsförlamning ordnas enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag, är vården och uppehållet samt transporterna i anslutning till vården avgiftsfria, och ersättning för uppehälle ska betalas på samma grunder som vid ikraftträdandet av denna lag. För denna tid föreligger inte rätt till ekonomiskt stöd enligt 33 § i lagen om funktionshindersservice.

Lag

om ändring av 19 och 22 § i mentalvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i mentalvårdslagen (1116/1990) 19 § och 22 § 3 mom., sådana de lyder, 19 § i lag 583/2022 och 22 § 3 mom. i lag 1066/2009, som följer:

19 §

Specialomsorger om personer med utvecklingsstörning som är åtalade

Om Institutet för hälsa och välfärd i ett fall som avses i 18 § 2 mom. konstaterar att det föreligger förutsättningar för specialomsorger oberoende av personens vilja enligt 32 § 1 mom. i lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977), ska institutet besluta om specialomsorger oberoende av personens vilja. Institutets beslut motsvarar då ett sådant beslut av den beslutande sakkunniggruppen för krävande multiprofessionellt stöd som avses i 33 § 3 mom. i lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda. Beslutet ska inte underställas förvaltningsdomstolen.

Om Institutet för hälsa och välfärd på framställning av sakkunniggruppen för krävande multiprofessionellt stöd som avses i 9 § i lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda finner att det inte längre föreligger förutsättningar för specialomsorger oberoende av personens vilja enligt 32 § 1 mom. i lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda, ska specialomsorgerna genast avslutas och patienten på eget önskemål skrivas ut från den verksamhetsenhet som står för specialomsorgerna.

22 §

Vård oberoende av den åtalades vilja när denne inte dömts till straff

Om Institutet för hälsa och välfärd i ett fall som avses i 2 mom. konstaterar att det föreligger förutsättningar för specialomsorger oberoende av personens vilja enligt 32 § 1 mom. i lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda, ska institutet besluta om specialomsorger oberoende av personens vilja på det sätt som anges i 19 §.

Riksdagens svar RSv 328/2022 rd

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om upphävande av 18 § 1 mom. 4 punkten i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) 18 § 1 mom. 4 punkten, sådan den lyder i lag 679/2014.

2 §

Denna lag träder i kraft den

20 .

3 §

När en person ges anpassningsträning enligt 8 § 1 mom. i lagen om service och stöd på grund av handikapp (380/1987), ska på rätten till rehabiliteringspenningförmån tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Helsingfors 1.3.2023

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare